

Tarla kiminse tohum onundur!

Dokuzuncu Lem'a:

Bakınız! Âlem-i arz ve bütün cüz'iyat üstünde hâtem-i ehadiyet bulunduğu gibi dağınık neviler ve muhit unsurlar üstünde de aynen o hâtem-i ehadiyet bulunur.

Evet, bir tarlaya tohum ekilmesinden anlaşılıyor ki o tarla tohum sahibinin mülküdür. Ve o tohum da o tarla sahibinin malıdır. Yani o buna, bu da ona şehadet ediyorlar.

Kezalik kâinattaki masnuat, tohum gibidir. Âlem ve anâsır da tarla gibidir. Her iki tarafın lisan-ı halleriyle ettikleri şehadete göre, masnuat ile âlem-i anâsır, yani tohum ile tarla ve muhit ile muhat, (hep) bir Sâni'-i Vâhid'in yed-i tasarrufundadır. Demek, edna bir mahluka yapılan tasarruf-u hakiki ve zayıf bir mevcuda edilen tevcih-i rububiyet, âlem ve anâsır kabza-i tasarrufunda bulunan zata mahsus olduğu gibi herhangi bir unsurun da tedvir ve tedbiri, bütün hayvanat ve nebatatı kabza-i rububiyetinde tutup terbiye eden aynen o zata mahsustur. İşte, hâtem-i tevhid dediğimiz budur.

Eğer bir şeye temellük etmeye niyetin varsa meydana çık, kendini tecrübe et, bak ne söylüyorlar? En cüz'î bir fert "Ancak nevimi yaratan beni yaratabilir." diyor. Çünkü efrad arasında misliyet vardır. Ve arzın her tarafında dağınık bir surette bulunan en küçük bir nevi "Beni yaratabilen ancak arzı yaratandır." söylüyor.

Arza bak ne söylüyor? Sema ile aralarında alışverişi bulunduğu için "Beni halk edebilen ancak mecmu-u kâinatı halk eden zattır." diyor. Çünkü aralarında tesanüd vardır.